

Quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn trong công tác tư tưởng

NGUYỄN ĐÌNH HOÀNG*

Tóm tắt: Nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn là nội dung quan trọng trong công tác tư tưởng nói riêng và công tác xây dựng Đảng nói chung. Là người sáng lập, lãnh đạo và rèn luyện Đảng ta, sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh hết sức chú trọng đến công tác nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn. Với Người, nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn là yếu tố cốt lõi giúp Đảng luôn giữ vững nền tảng tư tưởng, bản chất giai cấp công nhân, thực hiện vai trò tiên phong trong bất kỳ giai đoạn cách mạng nào.

Summary: The theoretical research and practical review are important contents in ideological work in particular and the Party's building work in general. As the founder, leader and practitioner of the Party, in his lifetime, President Ho Chi Minh paid great attention to theoretical research and practical review. For him, theoretical research and practical review are the core factors that help the Party always maintain the ideological foundation, the working class nature, and perform a pioneering role in any revolutionary period.

Từ khóa: Chủ tịch Hồ Chí Minh, công tác tư tưởng, lý luận, thực tiễn, cách mạng, Việt Nam.

Keywords: President Ho Chi Minh, ideological, theoretical, practical, revolutionary, Vietnam.

Nhận bài: 5/4/2019; *Sửa chữa:* 15/4/2019; *Duyệt đăng:* 2/5/2019.

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn nhấn mạnh, muốn thực hiện được nhiệm vụ cách mạng, Đảng phải có “chủ nghĩa làm cốt” để trong Đảng ai cũng phải hiểu, ai cũng phải theo chủ nghĩa ấy. Kế thừa, vận dụng sáng tạo quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn trong công tác tư tưởng, Đảng ta luôn xác định, đây là một hoạt động quan trọng đặc biệt trong giai đoạn hiện nay. Nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn là một yêu cầu khách quan nhằm phát triển lý luận, hoàn thiện lý luận để giữ vững nền tảng tư tưởng của Đảng, khẳng định vị trí, vai trò lãnh đạo toàn diện của Đảng.

Quan niệm về nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Trong lịch sử các đảng chính trị, tính chất hoạt động của mỗi đảng được xác lập căn cứ theo học thuyết lý luận, trào lưu tư tưởng mà đảng đó lựa chọn để xây dựng cơ sở

tư tưởng, lý luận cách mạng trong phong trào công nhân và phong trào cộng sản quốc tế. C.Mác và Ăngghen đã nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn cách mạng thế giới, thảo ra Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản, một văn kiện có tính cương lĩnh đầu tiên của phong trào cộng sản quốc tế.

Trong giai đoạn đế quốc chủ nghĩa, V.I.Lênin dựa vào tư tưởng, lý luận về đảng của giai cấp công nhân mà C.Mác và Ăngghen đề ra, đồng thời kết hợp với thực tiễn cách mạng của nước Nga và thế giới lúc đó, để từng bước xây dựng và phát triển cơ sở tư tưởng, lý luận của Đảng Cộng sản. Cơ sở tư tưởng này không chỉ để thành lập Đảng, mà còn để xây dựng khối đoàn kết trong Đảng, là cơ sở đề ra đường lối, cương lĩnh, chính sách của Đảng. Lênin đã đặc biệt nêu cao vai trò của lý luận cách mạng đối với sự hình thành và phát triển của một chính đảng. Lênin nói: “Không thể có một Đảng xã hội chủ nghĩa vững mạnh, nếu không có lý luận cách mạng để đoàn kết tất cả những người xã hội chủ nghĩa lại, để họ rút ra từ trong

* Thạc sĩ, Trường Chính trị Tô Hiệu - Hải Phòng.

Chủ tịch Hồ Chí Minh hết sức chú trọng đến công tác nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn.

ẢNH: TƯ LIỆU

lý luận đó tất cả những điều của họ và đem áp dụng lý luận đó vào phương pháp đấu tranh và phương sách hành động của họ"¹. Theo V.I.Lênin, các Đảng Cộng sản phải tiếp tục nghiên cứu, phát triển lý luận đó về mọi mặt, phải biết tổng kết, đúc rút kinh nghiệm từ điều kiện cụ thể của nước mình, phân định rõ ranh giới về mặt tư tưởng, lý luận giữa đảng và chủ nghĩa cơ hội. Như vậy, theo các nhà kinh điển mác-xít, chính đảng của giai cấp công nhân ra đời phải xây dựng và nghiên cứu cho mình một lý luận, học thuyết khoa học và cách mạng. Một mặt tạo cơ sở, nền tảng tư tưởng cho Đảng, mặt khác nhằm đấu tranh với các trào lưu tư tưởng, học thuyết phi vô sản; xác lập về tư tưởng trong Đảng, đồng thời, biết bổ sung, phát triển lý luận Mác - Lênin bằng những kết luận mới rút ra từ thực tiễn sinh động. Hệ tư tưởng, lý luận của một giai cấp, một chính đảng khi đã được nghiên cứu, tổng kết thì cần được truyền bá đến với nhân dân.

Trên cơ sở lý luận cách mạng và khoa học của chủ

nghĩa Mác- Lênin, trong xây dựng và lãnh đạo Đảng Cộng sản Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhận thức rõ vai trò của lý luận cách mạng, coi lý luận cách mạng là kim chỉ nam soi đường cho thực tiễn cách mạng Việt Nam. Theo Người, nghiên cứu lý luận là tiếp thu lý luận, vận dụng sáng tạo lý luận và phát triển lý luận. Nghiên cứu bản Sơ thảo lần thứ nhất Luận cương về vấn đề dân tộc và thuộc địa của Lênin (7/1920), Nguyễn Ái Quốc khẳng định: "Luận cương của Lênin làm cho tôi rất cảm động, phấn khởi, sáng tỏ, tin tưởng biết bao! Ngồi một mình trong buồng mà tôi nói to lên như đang nói trước quần chúng đông đảo: "Hỡi đồng bào bị đọa đầy đau khổ? Đây là cái cần thiết cho chúng ta, đây là con đường giải phóng chúng ta"². Tiếp thu lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, Nguyễn Ái Quốc thực sự tìm được chân lý, tìm được con đường giải phóng dân tộc. Đối với Người, lý luận cách mạng như ngọn đèn soi sáng, dẫn lối cho cách mạng thành công. Và người đã bắt gặp, tìm thấy chân lý trong chủ nghĩa Mác - Lênin. Người

nhấn mạnh: “Bây giờ học thuyết, chủ nghĩa nhiều, nhưng chủ nghĩa chân chính nhất, chắc chắn nhất, cách mệnh nhất là chủ nghĩa Lenin”³. Đảng có lý luận tốt thì Đảng mới vững mạnh, giữ vững vị trí lãnh đạo đất nước. Hồ Chí Minh viết: “Vi trình độ lý luận thấp kém cho nên đứng trước nhiệm vụ cách mạng ngày càng mới và phức tạp, trong việc lãnh đạo Đảng ta không khỏi lúng túng, không tránh khỏi sai lầm, khuyết điểm”⁴.

Nguyễn Ái Quốc viết trong trang đầu của tác phẩm Đường Cách mệnh (năm 1927): “Không có lý luận cách mệnh thì không có cách mệnh vận động... Chỉ có theo lý luận cách mệnh tiên phong, đảng cách mệnh mới làm nổi trách nhiệm cách mệnh tiên phong”. Lý luận cách mạng là yếu tố cốt lõi để một đảng khẳng định con đường đúng đắn của mình, từ đó khẳng định vị trí, vai trò lãnh đạo đối với sự nghiệp cách mạng của nhân dân và vì nhân dân. Nghiên cứu, vận dụng sáng tạo lý luận, phát triển lý luận của chủ nghĩa Mác - Lenin, Nguyễn Ái Quốc đã thành lập, phát triển Đảng Cộng sản Việt Nam, lãnh đạo nhân dân cả nước chiến thắng đế quốc xâm lược, giành độc lập, tự do cho dân tộc.

Trong quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, nghiên cứu lý luận trong công tác tư tưởng của Đảng không chỉ là hoạt động của riêng Đảng, của từng đảng viên hay những cán bộ làm công tác lý luận, mà còn là của toàn thể nhân dân. Người xác định, quần chúng nhân dân tiếp thu lý luận là chính, còn đối với cán bộ, đảng viên. Người đặc biệt nhấn mạnh đến hoạt động nghiên cứu lý luận của cán bộ, đảng viên là vận dụng sáng tạo và phát triển lý luận. Theo quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, cán bộ, đảng viên cũng là con người và đều có mặt tích cực, mặt tiêu cực, mặt “thiện” và mặt “ác”. Khi mặt thứ nhất chiếm vị trí chi phối, hoạt động của nó sẽ mang lại lợi ích cho cách mạng, có tác động tích cực thúc đẩy lịch sử phát triển. Khi mặt thứ hai chiếm ưu thế thì tác động sẽ ngược lại. Khi trả lời cho câu hỏi: Làm thế nào để mặt tích cực thắng mặt tiêu cực, để “anh thiện” thắng “anh ác”? Người chỉ rõ: phải học tập lý luận, “Học để làm việc, làm người, làm cán bộ...”, “Phải nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lenin và áp dụng vào công tác hàng ngày”⁵. Đảng viên có hiểu, có vận dụng sáng tạo lý luận của Đảng vào công tác của Đảng, thấm nhuần lý luận đó trong cả những công việc hàng ngày thì mới có thể làm tốt công tác tư tưởng cho quần chúng. Có thể thấy, trong quan điểm Hồ Chí Minh, chủ nghĩa Mác - Lenin không chỉ là vũ khí lý luận để cải tạo thế giới, mà còn là vũ khí lý luận để cải tạo chính bản thân con người, trước hết là cải tạo chủ thể cách mạng.

Nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn là hai nội dung không thể tách rời trong công tác tư tưởng của Đảng. Tổng kết thực tiễn được hiểu là việc khái quát những hoạt động thực tiễn từ thành tựu, hạn chế,

nguyên nhân, kinh nghiệm đến giải pháp. Tổng kết thực tiễn bổ sung và làm cơ sở cho nghiên cứu lý luận. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Lý luận sơ dĩ quan trọng là do nó dạy ta hành động... Hiểu biết do thực hành mà ra. Lý luận ấy lại phải dùng vào thực hành... Thực hành, hiểu biết, lại thực hành, lại hiểu biết nữa. Cứ đi vòng như thế mãi, không bao giờ ngừng”. Chủ tịch Hồ Chí Minh diễn đạt mối quan hệ giữa lý luận và thực hành như một vòng tuần hoàn khép kín, lý luận và thực hành luôn bổ trợ, làm cơ sở cho nhau. Cũng như vậy, nghiên cứu lý luận là để có cơ sở cho các hoạt động thực tiễn được diễn ra đúng đắn, để đạt được cái đích mà lý luận hướng tới. Không có lý luận hướng dẫn thì thực tiễn trở nên mù quáng. Ngược lại, lý luận mà không liên hệ với thực tiễn là lý luận suông. Trong thực tiễn, một hành động được cho là đúng đắn có thể không đúng với mọi thời kỳ, mọi dân tộc. Hoặc nhận thức về lý luận khác nhau ở mỗi cá nhân sẽ dẫn đến sự khác biệt, không đúng đắn trong hành động...

Khi nói về con đường đi lên chủ nghĩa xã hội, Chủ tịch Hồ Chí Minh nói: Ta không thể giống Liên Xô vì Liên Xô có phong tục, tập quán khác, có lịch sử, địa lý khác... Trong diễn văn khai mạc Lớp lý luận khóa 1 tại Trường Nguyễn Ái Quốc ngày 7/9/1957, Người nhấn mạnh: “Hiện nay, đứng về mặt xây dựng chủ nghĩa xã hội, tuy chúng ta đã có những kinh nghiệm dồi dào của các nước anh em, nhưng chúng ta không thể áp dụng những kinh nghiệm ấy một cách máy móc, bởi vì nước ta có những đặc điểm riêng của ta...”. Những bổ sung sáng tạo các luận điểm quan trọng vào lý luận Mác - Lenin vào thực tiễn cách mạng Việt Nam, đã góp phần quan trọng trong việc hình thành và phát triển Đảng ta, là cơ sở lý luận, cơ sở khoa học để Đảng đề ra đường lối, chiến lược, sách lược cách mạng trong cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc và xây dựng chủ nghĩa xã hội. Do vậy, tổng kết thực tiễn để thấy sự phù hợp hay chưa phù hợp của lý luận, để có những chủ trương, đường lối đúng đắn hơn. Người đã đúc kết: “Nguyên nhân của bệnh chủ quan là: kém lý luận, hoặc khinh lý luận, hoặc suông lý luận”⁶. Người cũng thẳng thắn chỉ ra những sai lầm trong cái cách ruộng đất xuất phát từ nhiều nguyên nhân, một trong số đó là sự xa rời giữa lý luận và thực tiễn, là sự yếu kém về lý luận của Đảng. Cũng như mối quan hệ giữa công tác tư tưởng và công tác tổ chức, nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn có mối quan hệ biện chứng không thể tách rời.

Vận dụng quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn trong Đảng ta hiện nay

Vận dụng quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn trong công tác tư

tướng, Đảng Cộng sản Việt Nam luôn coi trọng hoạt động này trong công tác tư tưởng cũng như trong mọi giai đoạn cách mạng, đặc biệt là giai đoạn hiện nay. Đấy mạnh nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn làm rõ thêm lý luận về xã hội chủ nghĩa và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội; về mô hình và con đường mà Đảng và dân tộc đã lựa chọn, là con đường phù hợp với quy luật khách quan, phù hợp với những điều kiện chủ quan của đất nước; khẳng định nền tảng tư tưởng của Đảng là chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh và cũng chính từ nền tảng tư tưởng này, đưa chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng đến với nhân dân một cách hiệu quả và thiết thực nhất.

Trong những năm gần đây, các văn kiện Đại hội Đảng và nhiều nghị quyết Hội nghị Trung ương đã đánh giá công tác lý luận, xác định phương hướng, nhiệm vụ của công tác lý luận nói chung, công tác nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn nói riêng. Thực hiện các nghị quyết của Đảng, việc tổ chức, triển khai nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn đã có những bước phát triển. Đặc biệt, Nghị quyết số 01-NQ/TW của Bộ Chính trị khóa VII "Về công tác lý luận trong giai đoạn hiện nay" đánh dấu một bước chuyển trong nhận thức về vai trò của công tác lý luận và tổ chức nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn phục vụ cho phát triển đất nước. Bộ Chính trị khóa XI đã nhận định: Công tác lý luận của Đảng đã đạt được những kết quả quan trọng. Trên lĩnh vực xây dựng Đảng về tư tưởng, Đảng ta luôn khẳng định sự cần thiết phải đẩy mạnh công tác tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận. Công tác lý luận đã chủ động nghiên cứu nhiều vấn đề lý luận và thực tiễn của công cuộc đổi mới, về chủ nghĩa Mác-Lênin và tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đã tiến hành nhiều cuộc tổng kết lớn... Qua các cuộc tổng kết đã góp phần phát triển tư duy lý luận của Đảng, phát hiện những vấn đề mới đang đặt ra, đề xuất những luận cứ lý luận - thực tiễn, làm cơ sở xác định quan điểm, giải pháp, kiến nghị mới. Những bước phát triển của công tác nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn đã được Văn kiện Đại hội Đảng lần thứ XII đánh giá là "góp phần quan trọng trong việc cung cấp luận cứ khoa học cho việc hoạch định đường lối, chủ trương của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước"⁷ công tác nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn góp phần "khẳng định đường lối đổi mới của Đảng là đúng đắn, sáng tạo; con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của nước ta là phù hợp với thực tiễn của Việt Nam và xu thế phát triển của lịch sử".

Hiện nay, Đảng ta tiếp tục đẩy mạnh triển khai việc nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn đáp ứng yêu cầu của tình hình mới với việc ban hành Chỉ thị số 23-CT/TW ngày 9/2/2018 "Về tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả học tập, nghiên cứu, vận dụng và phát triển chủ

nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong tình hình mới". Với việc học tập, nghiên cứu, vận dụng và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh được triển khai trên phạm vi rộng, trước nhất là đến toàn thể cán bộ, đảng viên, cả các tầng lớp quần chúng nhân dân. Đảng đã thực sự đưa công tác nghiên cứu lý luận trở thành hoạt động thường nhật trong Đảng, trong dân. Điều này có ý nghĩa vô cùng to lớn trước bối cảnh thế giới và trong nước có nhiều chuyển biến, cùng với những thành tựu của phát triển kinh tế - xã hội đất nước, đời sống vật chất, tinh thần của người dân được nâng cao. Bên cạnh đó còn không ít những khó khăn trong giải quyết các vấn đề xã hội, như: khoảng cách giàu nghèo, bất bình đẳng xã hội có xu hướng gia tăng...; cùng đó là những trào lưu tư tưởng tư bản hóa, những đòi hỏi dân chủ cực đoan nhằm chống phá Đảng và Nhà nước của các thế lực thù địch. Do vậy, nâng cao hiệu quả của việc nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn là công việc cấp thiết của Đảng, nhằm định hướng tư tưởng cho cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân luôn kiên định theo con đường đã chọn. Ngược lại, nếu lơ là việc học tập, nghiên cứu lý luận, cũng như tổng kết thực tiễn để hoàn thiện lý luận cho phù hợp với thời đại sẽ là điều kiện thuận lợi cho các thế lực thù địch đẩy mạnh các hoạt động chống phá cách mạng, dẫn đến sự lệch lạc, mất niềm tin của nhân dân với Đảng. Học tập, nghiên cứu lý luận, đúc rút kinh nghiệm, tổng kết thực tiễn luôn là nhiệm vụ quan trọng của toàn Đảng.

Trong giai đoạn hiện nay, khi lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã trở thành nền tảng tư tưởng của Đảng, đã trở nên quen thuộc, gần gũi đối với mỗi cán bộ, đảng viên và mỗi người dân Việt Nam, hoạt động tổng kết thực tiễn để hoàn thiện lý luận càng được coi trọng và đề cao. Ban Bí thư ban hành Hướng dẫn số 02-HD/TW ngày 8/2/2018 về "Tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận" nhằm góp phần làm rõ, bổ sung và hoàn thiện nền tảng tư tưởng của Đảng; cung cấp luận cứ khoa học cho việc xây dựng đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; bổ sung, phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong tình hình mới. Với định hướng trên tất cả các lĩnh vực: kinh tế; văn hóa, xã hội; quốc phòng, an ninh, đối ngoại; xây dựng Đảng và hệ thống chính trị, Hướng dẫn số 02-HD/TW yêu cầu các cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan, đơn vị chủ động đề xuất các vấn đề cần tổng kết, nghiên cứu; trong đó, các cơ quan nghiên cứu lý luận giữ vai trò nòng cốt, hạt nhân kết nối trong công tác tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận. Đây là hoạt động thiết thực nâng cao hiệu quả của công tác tổng kết lý luận, nghiên cứu thực tiễn của Đảng hiện nay.

Tuy nhiên, công tác nghiên cứu lý luận, tổng kết

thực tiễn của Đảng còn nhiều bất cập, chưa đáp ứng được yêu cầu đặt ra trong tình hình mới. Đại hội XII của Đảng đã nêu: “Công tác tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận chưa đáp ứng yêu cầu của công cuộc đổi mới”, “công tác tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận còn bất cập, chưa làm rõ được một số vấn đề đặt ra trong quá trình đổi mới để định hướng trong thực tiễn, cung cấp cơ sở khoa học cho hoạch định đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước”¹⁰. Một số hoạt động nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn còn mang tính chất hình thức, chưa có ý nghĩa góp phần nâng tầm lý luận của Đảng. Tại một số cơ quan, đơn vị, một số tổ chức đảng, việc tổng kết thực tiễn với những đánh giá chung chung, có tình trạng né nang, né tránh những vấn đề bất cập gây bức xúc trong dư luận. Tình trạng trên xuất phát từ nhiều nguyên nhân, như: một số cấp ủy đảng chưa có nhận thức đúng đắn, đầy đủ, chưa coi trọng hoạt động nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn; một số cán bộ, đảng viên còn chưa đề cao ý thức tự giác trong nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn, đặc biệt chưa chủ động làm công tác tư tưởng cho nhân dân để nhân dân tích cực hơn trong công tác này. Sự tích cực của nhân dân thể hiện ở việc nhiệt tình tham gia, góp ý về những đường lối, chủ trương của Đảng; về góp ý thẳng thắn với cán bộ, đảng viên, với cán bộ lãnh đạo; về tích cực học tập tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh; về kiên định niềm tin với Đảng... Do đó, trong thời gian tới, nhằm nâng cao hiệu quả của công tác tư tưởng, xây dựng, củng cố niềm tin trong nhân dân, công tác nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn trong Đảng cần chú trọng một số nhiệm vụ như sau:

Một là, đẩy mạnh hoạt động nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn trong quần chúng nhân dân. Các cấp ủy đảng, các cơ quan, đơn vị cần thực hiện tốt nguyên tắc tập trung dân chủ, lắng nghe và giải quyết những tâm tư, nguyện vọng chính đáng của nhân dân. Chỉ khi người dân thấy được quyền lợi, trách nhiệm của mình đối với Đảng, với đất nước thì khối đại đoàn kết dân tộc mới được giữ vững, hoạt động tổng kết thực tiễn của Đảng

mới tập trung được trí tuệ của toàn dân, từ đó có thể phát triển lý luận và đưa ra những chủ trương, đường lối đúng đắn nhất.

Hai là, nâng cao hiệu quả tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận trong cán bộ, đảng viên, đặc biệt là các cấp ủy đảng. Những đánh giá, tổng kết thực tiễn cần chú trọng đến chiều sâu, chú trọng đến ý nghĩa trong việc góp phần hoàn thiện, phát triển lý luận của Đảng, mà thiết thực nhất là góp ý, hoàn thiện nghị quyết các cấp, đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng bộ mỗi địa phương và Trung ương.

Ba là, cần có những hình thức biểu dương những đơn vị, địa phương làm tốt công tác nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn và những đánh giá khách quan cho những đơn vị chưa thực hiện tốt hoạt động này trong Đảng. Muốn vậy, Đảng cần xây dựng tiêu chí cho việc đánh giá hoạt động nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn trong Đảng, tránh những đánh giá chung chung, không mang tính định lượng được những hoạt động đã làm.

Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn trong công tác tư tưởng, trong thời gian gần đây, Đảng đã có nhiều hoạt động ý nghĩa nhằm nâng cao hiệu quả của công tác này. Đây cũng là đòi hỏi cấp thiết trong tình hình mới của thế giới và bối cảnh trong nước. Tuy nhiên, nghiên cứu lý luận và tổng kết thực tiễn trong công tác tư tưởng của Đảng cần chú trọng đến hiệu quả hơn nữa, cần triển khai rộng rãi và thiết thực hơn nữa, đặc biệt đối với mọi tầng lớp nhân dân. Muốn vậy, từ các cấp ủy đảng, các tổ chức đảng cần phải có nhận thức đúng đắn về hoạt động nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn, coi đây là công việc thường xuyên, có ý nghĩa to lớn trong góp phần nâng tầm lý luận của Đảng. Mặt khác, các hoạt động trong nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn trong Đảng, trong nhân dân cần thiết thực, có tiêu chí đánh giá cụ thể, rõ ràng để tập trung tới đa trí lực của toàn Đảng, toàn dân vào xây dựng và phát triển đất nước. ❖

Chú thích:

1. Tô Huy Rứa, (2008), Quá trình đổi mới tư duy lý luận của Đảng từ năm 1986 đến nay (Sách chuyên khảo), Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.56.
2. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tập 12, tr.56.
3. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tập 2, tr.289.
4. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tập 11, tr. 91.
5. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tập 8, tr.100.
6. Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tập 5, tr.273.
7. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội, tr.118.
8. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội, tr.67.